

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady wprowadzającego plan ogólnych preferencji taryfowych

COM(2004)699 końcowy — 2004/0242 (CNS)

(2005/C 221/15)

Dnia 20 listopada 2004 r. Rada, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 12 stycznia 2005 r. Sprawozdawcą był **Antonello PEZZINI**.

Na 414 sesji plenarnej w dniach 9-10 lutego 2005 r. (posiedzenie z dnia 9 lutego) Komitet stosunkiem głosów 132 do 1, przy 3 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

1. Wstęp

1.1 Rozporządzenie Rady (WE) nr 2501/2001 z dnia 10 grudnia 2001⁽¹⁾ wprowadzające system ogólnych preferencji taryfowych (GSP) wygaśnie dnia 31 grudnia 2005 r. W lipcu 2004 r. Komisja przyjęła wytyczne⁽²⁾ w sprawie roli GSP w kolejnym dziesięcioleciu, poczynając od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2015 r. Obecnie opublikowała projekt⁽³⁾ wdrożenia odpowiedniego rozporządzenia.

1.1.1 W 1994 r. poprzednie wytyczne⁽⁴⁾ na lata 1994-2005 oraz związane z nimi rozporządzenia wykonawcze wprowadziły kilka istotnych zmian, takich jak dopasowanie taryf do wrażliwości produktów, klasyfikacja i specjalne mechanizmy motywacyjne. W roku 2001 wprowadzono bezterminowo specjalną inicjatywę dla krajów najsłabiej rozwiniętych (LDC), „Wszystko oprócz broni” (EBA). Jak pokazało doświadczenie, niektóre rozwiązania dobrze funkcjonują w praktyce i powinny być kontynuowane, podczas gdy inne wydają się wymagać odpowiednich środków dostosowawczych w świetle nabytego doświadczenia.

1.1.2 Wspólnota od roku 1971 przyznaje państwom rozwijającym się preferencje handlowe w ramach GSP. Polityka handlowa odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu relacji UE z resztą świata. GSP, stanowiąc część tej polityki, musi pozostawać w zgodzie z polityką rozwoju i służyć osiągnięciu jej celów. W związku z powyższym musi stosować się do wymagań WTO, a zwłaszcza do klauzuli zezwalającej (Enabling Clause) GATT z 1979 r. Musi również pozostawać zgodny z programem rozwoju z Doha. Kluczowym priorytetem jest udzielenie państwom rozwijającym się pomocy w zakresie korzystania z procesu globalizacji, zwłaszcza poprzez łączenie handlu i rozwoju zrównoważonego. W tym kontekście rozumiało jest, że zrównoważony rozwój obejmuje wiele aspektów, takich jak poszanowanie fundamentalnych praw człowieka i prawa pracy, dobra administracja i ochrona środowiska. Ponadto wszystkie państwa wspólnie odpowiedzialne są za walkę z narkotykami.

1.2 Komisja prowadziła szerokie konsultacje na temat wytycznych na kolejne okresy dziesięciu lat, od momentu ich pierwszej publikacji. Jednak ze względu na szczególne wymagania w zakresie danych statystycznych, poszczególne oceny wpływu przeprowadzane były tylko wewnętrznie. Komisja przeprowadzi ocenę wpływu rozporządzenia na regiony peryferyjne UE po jego wejściu w życie.

1.3 Nie przewiduje się, aby zmiany zaproponowane w projekcie wniosku miały istotny negatywny wpływ na poziom rocznych przychodów z ceł w porównaniu z bieżącą sytuacją.

2. Propozycje Komisji

2.1 Propozycje zakładają uproszczenie istniejącego systemu poprzez zmniejszenie liczby porozumień z pięciu do trzech. Udało się to uzyskać poprzez wprowadzenie jednego mechanizmu motywacyjnego zastępującego obecnie funkcjonujące trzy specjalne rozwiązania motywacyjne, mające na celu ochronę praw pracowniczych, ochronę środowiska oraz zwalczanie produkcji i handlu narkotykami. Proponowany system składa się z następujących elementów:

- mechanizmu ogólnego;
- Szczególnego mechanizmu motywacyjnego (SIA) na rzecz rozwoju zrównoważonego; oraz
- Specjalnej inicjatywy (EBA) dla krajów najsłabiej rozwiniętych.

2.2 Dalsze uproszczenia możliwe są poprzez usunięcie z listy beneficjentów tych państw, które obecnie mają preferencyjny dostęp do rynku Wspólnoty na mocy różnych porozumień o wolnym handlu (FTA) — dwustronnych, regionalnych lub o innym charakterze. Wspólnota gwarantowałaby, że żadne z państw nic by na tym nie straciło, poprzez włączenie do odpowiedniej FTA przywilejów dla tych produktów, które wcześniej były objęte systemem GSP.

⁽¹⁾ Dz.U. L 346 z 31.12.2001.

⁽²⁾ COM(2004) 461 końcowy.

⁽³⁾ COM(2004) 699 końcowy.

⁽⁴⁾ COM(1994) 212 końcowy.

2.3 Preferencje nadal byłyby różnicowane według wrażliwości produktów. Cła Wspólnej Taryfy Celnej (WTC) na towary oznaczone jako niewrażliwe nadal byłyby całkowicie zawieszane, z wyłączeniem komponentów rolnych. Nadal utrzymana byłaby bieżąca zryczałtowana stawka redukcji w wysokości 3,5 punktów procentowych dla produktów wrażliwych.

2.4 Mechanizm ogólny otwarty byłby dla wszystkich krajów poza tymi, które zostały zakwalifikowane przez Bank Światowy przez trzy kolejne lata do grupy krajów o wysokich dochodach oraz w których pięć największych sekcji eksportu objętych GSP do krajów Wspólnoty stanowi mniej niż 75 % całkowitego eksportu objętego GSP z tego kraju do krajów Wspólnoty. Wszystkie kraje odpowiadające tym kryteriom, które obecnie są beneficjentami systemu GSP, zostałyby usunięte z systemu w momencie wejścia w życie projektowanego rozporządzenia. Państwa — beneficjenci, które korzystają również z umów handlowych ze Wspólnotą, obejmujących przynajmniej wszystkie preferencje zapewnione przez obecnie istniejący system dla danego kraju, również zostałyby usunięte z listy kwalifikujących się krajów.

2.5 Szczególne rozwiązanie motywacyjne SIA na rzecz rozwoju zrównoważonego jest skierowane do tych krajów rozwijających się, które najbardziej potrzebują pomocy. Dodatkowe preferencje przyznawane byłyby natychmiastowo (poprzez złożenie wniosku) krajom rozwijającym się, które ratyfikowały i skutecznie wdrożyły wszystkich szesnaście kluczowych konwencji w zakresie praw człowieka i praw pracowniczych, określonych w załączniku nr 1 i przynajmniej siedem konwencji związanych z dobrą administracją i ochrona środowiska, określonych w załączniku nr 2. Równocześnie kraje — beneficjenci musiałyby zaangażować się w procesy ratyfikacji i skutecznego wdrożenia tych konwencji międzynarodowych, których jeszcze nie ratyfikowały. Termin ukończenia tego procesu wyznaczony byłby na dzień 31 grudnia 2008 r.

2.5.1 Wybrano konwencje posiadające mechanizmy, którymi posłużyć będą mogły się właściwe organizacje międzynarodowe w celu dokonania bieżącej oceny efektywności ich wdrażania. Komisja weźmie owe oceny pod uwagę przed podjęciem decyzji o tym, które z państw wnioskujących zostaną wybrane na beneficjentów szczególnego rozwiązania motywacyjnego SIA. W oparciu o wnioski państw rozwijających się Komisja następnie stworzy listę beneficjentów tego porozumienia.

2.5.2 Wnioski państw, które chciałyby skorzystać z rozwiązania SIA musiałyby zostać złożone w ciągu trzech miesięcy od daty publikacji rozporządzenia.

2.5.3 Kolejnym wymaganiem jest warunek, że państwa wnioskujące powinny być państwami słabszymi gospodarczo („państwami wrażliwymi”). Definicja państwa słabszego gospodarczo dla tych celów jest taka, że Bank Światowy nie zaklasyfikował go jako kraju o wysokich dochodach lub kraju, którego eksport towarów objętych GSP do Wspólnoty stanowi mniej niż 1 % całkowitego importu wspólnotowego towarów objętych GSP.

2.6 Propozycje obejmują środki mające na celu złagodzenie negatywnych konsekwencji dla kraju będącego beneficjentem w przypadku usunięcia go przez Narody Zjednoczone z listy krajów najsłabiej rozwiniętych (LDC). Mogłyby one przyjąć formę okresu przejściowego w celu stopniowego wycofywania tego kraju ze specjalnego porozumienia EBA („Wszystko prócz broni”). Obecnie dany kraj natychmiast automatycznie traci wszelkie korzyści wynikające z GSP a przysługujące mu jako krajowi LDC. Nowy mechanizm pozwalałby na zastosowanie do tego procesu okresu przejściowego.

2.7 Mechanizm kwalifikacji został zachowany, ale zmodyfikowano go w celu uproszczenia jego działania. Podobnie jak obecnie, stosowany byłby do grup produktów z krajów, które są konkurencyjne na rynku Wspólnoty i nie potrzebują już pobudzania eksportu przez GSP, jednak bieżące kryteria (udział w imporcie preferencyjnym, wskaźnik rozwoju i wskaźnik specjalizacji eksportu) zastąpione byłyby przez jedno proste kryterium: udział w rynku Wspólnoty, wyrażony jako udział w preferencyjnym imporcie. Grupy produktów definiowane są w odniesieniu do kodów Nomenklatury Scalonej. Ponieważ tylko te kraje, które byłyby konkurencyjne w zakresie wszystkich produktów danej sekcji byłyby kwalifikowane, niewielkie państwa-beneficjenci nie byłyby kwalifikowane wyłącznie na podstawie kilku konkurencyjnych produktów w sekcji.

2.7.1 Kwalifikacja stosowana będzie do wszystkich państw-beneficjentów dla produktów danej sekcji w przypadku, gdy średnia importu Wspólnoty z tego kraju towarów wymienionych w danej sekcji przekraczać będzie 15 % importu Wspólnoty tych samych produktów ze wszystkich państw w okresie trzech kolejnych lat. W przypadku niektórych produktów tekstylnych próg ten obniżony jest do poziomu 12,5 %.

2.8 W przypadku, gdy stawka cła ad valorem obniżona zgodnie z przepisami rozporządzenia będzie wynosić 1 % lub mniej, cło to uległoby całkowitemu zawieszeniu. Podobnie, gdy określone cło wynosiłoby €2 lub mniej za każdy produkt z osobna, cło to uległoby całkowitemu zawieszeniu.

2.9 Propozycje obejmują klauzule, dotyczące okresowego wycofania się z uregulowań preferencyjnych odnośnie wszystkich lub niektórych produktów danego kraju w pewnych szczególnych okolicznościach. Nie oznacza to znaczącego odejścia od istniejącego *status quo*. Komisja wyraźnie podkreśla, że klauzule te przeznaczone są do stosowania wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach.

2.9.1 W przypadku, gdy produkt pochodzący z kraju — beneficjenta importowany byłby na warunkach powodujących lub grożących wystąpieniem poważnych trudności dla wspólnotowych producentów produktów podobnych lub bezpośrednio konkurencyjnych, byłaby możliwość ponownego wprowadzenia normalnych stawek celnych Wspólnej Taryfy Celnej (WTC) w dowolnym czasie na wniosek Państwa Członkowskiego lub z inicjatywy Komisji.

2.10 Pomoc Komisji we wdrażaniu rozporządzenia zapewniłby komitet ds. ogólnych preferencji taryfowych, składający się z przedstawicieli Państw Członkowskich i funkcjonujący pod przewodnictwem Komisji. Komitet otrzymywałby raporty z Komisji o funkcjonowaniu systemu i mógłby zajmować się badaniem wszelkich zagadnień z nim związanych, a przede wszystkim zaangażowany byłby w proces decydowania o takich zagadnieniach, jak kwalifikowanie się państwa wnioskującego do dostępu do szczególnego rozwiązania SIA na rzecz rozwoju zrównoważonego, okresowe wycofanie korzyści, ponowne narzucanie ceł Wspólnej Taryfy Celnej (WTC) w przypadku trudności napotykanych przez producentów wspólnotowych i ustanowienie okresów przejściowych w przypadku utraty korzyści z EBA („Wszystko prócz broni”) dla państw usuniętych z listy LDC Narodów Zjednoczonych.

3. Uwagi ogólne

3.1 System GSP jest ważnym elementem polityki handlu zagranicznego UE, który ma daleko idące reperkusje. Ma on znaczący wpływ na wydarzenia w krajach rozwijających się, wpływa na budżet UE, na stosunki Wspólnoty z jej partnerami handlowymi w takich organizacjach jak Światowa Organizacja Handlu (WTO) oraz ma znaczące konsekwencje dla przemysłu europejskiego, szczególnie dla przemysłu wytwórczego. Jest to jedna z niewielu dziedzin pozostających w wyłącznej kompetencji Komisji, traktowana w sposób federacyjny raczej niż nie-federacyjny, na szczeblu UE. Globalizacja podniosła wagę systemu GSP; UE używa tego systemu, aby pomagać krajom rozwijającym się w czerpaniu korzyści wynikających z procesu globalizacji. Jednocześnie system ten umożliwił UE promować najlepsze przykłady rozwoju zrównoważonego poprzez przyznawanie preferencyjnych warunków dostępu do rynku Wspólnoty tym krajom, które respektują fundamentalne zasady poszanowania praw człowieka.

3.2 Kiedy Komisja opublikowała wytyczne⁽⁵⁾, stanowiące podstawę bieżących propozycji, EKES wydał opinię⁽⁶⁾, zawierającą szczegółowy komentarz w sprawie podnoszonych kwestii. W owej opinii stwierdzono, że uproszczenie systemu powinno być celem priorytetowym. Dlatego też przychylnie odnosi się do tych środków, zawartych we wniosku Komisji, które mają na celu uproszczenie struktury systemu. Uznaje, że zwłaszcza zmniejszenie liczby porozumień z pięciu do trzech znacznie ułatwi realizowanie tego celu.

3.3 EKES wnioskował ponadto o zmniejszenie liczby uczestniczących państw⁽⁷⁾ i proponował między innymi wyłączenie państw, które obecnie korzystają z preferencyjnego dostępu do Wspólnoty na mocy porozumienia o wolnym handlu (FTA), z zabezpieczeniem, że wszelkie preferencje, z których korzystały one na mocy bieżącego systemu GSP, podlegałyby odpowiednim porozumieniom dwustronnym. Zauważa z zadowoleniem, że zalecenie to zostało przyjęte.

3.4 EKES wyraził obawę⁽⁷⁾, że znaczna część pomocy wspólnotowej trafia do najbardziej dostatnich krajów-benefi-

centów, nie zaś tych, które są w największej potrzebie. Dlatego też przychylnie odnosi się do faktu, że Komisja poruszyła ten problem, ale zastanawia się, czy propozycje idące w tym kierunku będą wystarczające.

3.5 EKES zalecił⁽⁷⁾, aby mechanizm kwalifikacji został utrzymany, jednak należy go uprościć i wprowadzić większą przejrzystość jego funkcjonowania. Popiera projekty Komisji w tym obszarze uznając, że zdołają one zapewnić znaczną poprawę odnośnie obu kwestii. Zwłaszcza zastąpienie istniejących obecnie wielu kryteriów przez jedno, jasne kryterium powinno wpłynąć zarówno na uproszczenie systemu, jak i zapewnić większą jego przejrzystość.

3.6 EKES zalecił⁽⁷⁾ skorzystanie z owej okazji w celu harmonizacji, ujednoczenia i usprawnienia zasad funkcjonowania wszystkich przepisów i procedur systemu GSP. Wyraża opinię, że obecne projekty zmierzają we właściwym kierunku i dokonują dużego postępu na drodze realizacji tego celu.

3.7 EKES wzywa⁽⁷⁾ do opublikowania szczegółowej oceny wpływu wniosku Komisji. Wyraża rozczarowanie, że krok ten nie został jeszcze podjęty, wskazując na fakt, że przeprowadzenie oceny wpływu na regiony peryferyjne UE post factum jest działaniem bezcelowym, chyba, że ma na celu zmodyfikowanie systemu w świetle tej oceny, co nie spełniałoby wymagania zapewnienia stabilności przepisów w czasie. Klimat niepewności nie sprzyja właściwemu działaniu systemu GSP.

3.8 EKES akceptuje koncepcję włączenia poszanowania praw człowieka, ochrony praw pracowniczych, ochrony środowiska, dobrego zarządzania oraz ograniczenia produkcji i handlu narkotykami do definicji rozwoju zrównoważonego.

3.9 EKES wskazał na fakt⁽⁷⁾, że istniejące specjalne mechanizmy motywacyjne okazały się zupełnie nieefektywne w zakresie osiągnięcia zakładanych celów. Jedynie dwa państwa zakwalifikowały się w ramach specjalnego mechanizmu motywacyjnego na rzecz ochrony praw pracowniczych, żadne zaś w ramach specjalnego porozumienia na rzecz ochrony środowiska; w międzyczasie dwanaście państw skorzystało ze specjalnego porozumienia na rzecz walki z produkcją i handlem narkotykami, jednak nie osiągnęły one żadnych namacalnych wyników w zakresie zmniejszenia występowania tego zjawiska.

3.9.1 EKES uznaje, że nowe projekty, wprowadzające znaczne, mile widziane uproszczenia w omawianym procesie, raczej nie usprawnią jego funkcjonowania. Nie zwiększono wpływu rozwiązań motywacyjnych i nie ma powodów, aby przypuszczać, że nowe porozumienia będą większym bodźcem dla państw-beneficjentów, skłaniającym je do postępowania według zasad i praktyk na rzecz zrównoważonego rozwoju. Biorąc pod uwagę wymóg przystąpienia do 27 konwencji międzynarodowych prawdopodobnie będą wolały one postąpić według własnej woli i zrezygnować z oferowanych korzyści.

⁽⁵⁾ Op. cit.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u z 25.02.2004, Dz.U. C 110 z 30.04.2004.

⁽⁷⁾ Tamże.

3.9.2 Biorąc pod uwagę trudności, jakie wiążą się z dostarczeniem efektywnego mechanizmu motywacji w kontekście ciągle malejących barier celnych, można by również rozważyć powiązanie udzielania pomocy rozwojowej z przestrzeganiem konwencji międzynarodowych.

3.10 EKES zauważa, że wszystkie konwencje, których kraje zgłaszające się są obowiązane przestrzegać, są to konwencje zawierające mechanizmy, których mogą zostać zastosowane przez „odpowiednie organizacje międzynarodowe” w celu przeprowadzenia regularnej oceny efektywności realizacji przepisów danej konwencji. EKES postuluje, aby partnerzy społeczni byli także zaangażowani w proces tej oceny.

3.11 EKES zauważa, że warunki okresowego wycofania przyznanych korzyści niewiele różnią się od tych, które dominują w obecnym systemie. Biorąc pod uwagę fakt, że zostały zastosowane tylko w przypadku jednego państwa (Myanmar), będącego skrajnym przykładem łamania konwencji międzynarodowych, można zakwestionować ich użyteczność w promowaniu rozwoju zrównoważonego. Sankcja stosowana w tak rzadkich wypadkach tylko w niewielkim stopniu działa odstraszająco. EKES wolałby widzieć szersze zastosowanie tego mechanizmu w celu wzmocnienia specjalnego mechanizmu SIA na rzecz rozwoju zrównoważonego, który, według obaw EKES, prawdopodobnie będzie nieużywany.

3.12 EKES wątpi, czy nowy system będzie zapewniać lepsze środki odstraszające wobec oszustw niż obecnie zastępowany system. EKES jest zwolennikiem bardziej aktywnego podejścia do tej kwestii. Szczególnie, chciałby stworzenia mechanizmu zapewniającego bliższą współpracę pomiędzy agencjami UE i ich odpowiednikami w krajach-beneficjentach. Trudno powstrzymać się od wniosku, że w tej dziedzinie Komisja zastosowała politykę „festina lente” (śpiesz się powoli).

3.13 EKES z zadowoleniem powitał fakt przeprowadzenia przez Komisję, przed opracowaniem omawianych projektów, szerokich konsultacji, zarówno w UE, jak i w krajach-beneficjentach.

3.14 EKES zauważa, że Komisji nadal pomagać będzie, w zakresie administracji systemem GSP, Komitet ds. Ogólnych Preferencji, działający w ramach procedury „komitetu regulacyjnego”.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 EKES zauważa, że liczba krajów, które mają zostać wyłączone z porozumienia ogólnego, zostanie ograniczona do tych zaklasyfikowanych przez Bank Światowy jako kraje o wysokim poziomie dochodów i nie mających odpowiednio zróżnicowanego eksportu. EKES wyraża opinię, że liczba

krajów spełniających te kryteria będzie ograniczona. Zaproponował⁽⁸⁾, aby nowe wytyczne wykluczały między innymi kraje prowadzące programy broni jądrowej oraz te, które funkcjonują jako raje podatkowe. Żałuje, że wiele z tych państw nadal kwalifikowałoby się do włączenia na listę beneficjentów.

4.2 Jednym z kryteriów włączenia do rozwiązania SIA na rzecz rozwoju zrównoważonego jest fakt, że kraj powinien być krajem „wrażliwym”. Artykuł 9, ust. 2 definiuje ten stan jako bycie krajem, który nie został wyłączony z porozumienia ogólnego na zasadzie warunków określonych w ust. 4.1. powyższego artykułu **lub**, którego eksport objęty GSP do Wspólnoty stanowi mniej niż 1 % całkowitego importu wspólnotowego objętego GSP. EKES uznaje, że ów artykuł należy przeformułować w celu zastąpienia słowa „lub” przez słowo „i”. W przeciwnym razie artykuł ten będzie działał w sposób, jakiego na pewno nie planowano.

4.3 EKES wskazał na fakt⁽⁸⁾, że w obecnym systemie moment kwalifikacji jest zbyt oddalony od momentu aktualizacji. Dlatego też z zadowoleniem wita projekt, że w przyszłości kwalifikacja będzie miała miejsce w roku następującym po trzecim kolejnym roku, który jest okresem odniesienia dla wszystkich państw i sektorów.

4.4 EKES popiera przedstawioną przez Komisję propozycję utrzymania zasady kumulacji regionalnej w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2454/93 w sytuacji, gdy produkt podlegający dalszemu przetworzeniu w kraju należącym do grupy regionalnej pochodziłby z innego kraju tej grupy, który nie korzysta z porozumień stosowanych do produktu finalnego, pod warunkiem, że oba kraje korzystają z regionalnej kumulacji dla tej grupy. EKES wskazuje na fakt, że w przeszłości przepisy te były źródłem znacznej liczby nieuczciwych manipulacji.

4.5 EKES po raz kolejny przedstawia opinię⁽⁸⁾, że należy uprościć preferencyjne reguły pochodzenia towarów, jak również stosownie obniżyć odpowiedzialność za zgodność spoczywającą na importerach UE, poprzez dostosowanie ich do obecnych reguł pochodzenia towarów obowiązujących do importu towarów nie objętych preferencjami.

4.6 EKES powtarza swój apel⁽⁹⁾ o dialog pomiędzy UE a państwami najmniej rozwiniętymi w celu poprawy zasad wdrażania specjalnych ustaleń na rzecz państw najmniej rozwiniętych w szczególnych przypadkach, zwłaszcza poprzez dostosowanie okresu przejściowego.

4.7 EKES przychyliła się do projektu zniesienia ciał w przypadku, gdy preferencyjne traktowanie pociąga za sobą cło ad valorem w wysokości 1,0 % lub mniej, lub cło specyficzne wynoszące €2 lub mniej. Uważa, że byłoby to znacznie lepszym środkiem upraszczającym.

⁽⁸⁾ Tamże.

⁽⁹⁾ CESE 1646/2004 – komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego pt. „Osiągnięcie trwałego modelu rolnego dla Europy poprzez zreformowaną wspólną politykę rolną (WPR) – reforma sektora cukrowniczego” – COM(2004) 499 końcowy.

4.8 EKES zauważa, że okresowe wycofanie udzielonych korzyści jest ograniczone do okresu trzech miesięcy i odnawialne tylko raz. Komisja może przedłużyć ten okres zgodnie z art. 3 i art. 7 decyzji 1999/468/WE, jak to miało miejsce w przypadku Birmy. EKES preferowałby ustalenie przepisu, że w przypadku, gdy dojdzie do okresowego wycofania preferencji, zostanie ono utrzymane do momentu usunięcia przez państwo, które dokonało naruszenia, przyczyny wycofania owych preferencji poprzez usunięcie przyczyn naruszeń konwencji międzynarodowych, które w pierwszej kolejności spowodowały wycofanie udzielonych preferencji.

4.9 EKES uznaje, że wymaganie w zakresie złożenia wniosku w terminie do trzech miesięcy od daty wejścia w życie rozporządzenia przez państwa lub obszary, które chcą skorzystać z SIA na rzecz rozwoju zrównoważonego jest w pewnym sensie uciążliwe i prawdopodobnie nie przyniesie przewidywanych rezultatów, z powodu ograniczenia przez ten termin liczby ubiegających się państw. Prawdopodobnie w tym okresie kilka państw nie spełni kryteriów i w związku z tym nie będzie widzieć potrzeby składania wniosku. Po upływie terminu trzech miesięcy nic nie będzie zachęcać tych krajów do ratyfikowania i skutecznego wdrażania międzynarodowych konwencji określonych w załącznikach 1 i 2. EKES preferowałby raczej zastosowanie polityki otwartych drzwi w celu dopuszczenia tych państw w terminie późniejszym, pod warunkiem, że spełnią one wtedy kryteria włączenia.

4.10 EKES wskazuje⁽¹⁰⁾, że system GSP jest jednym z elementów polityki handlowej UE i że jako taki musi być zgodny z innymi elementami tej polityki. W celu osiągnięcia spójnej polityki handlowej, niezbędnym jest, aby inne Dyrekcje Generalne Komisji zostały do tego procesu włączone. Szczególnie bliska, nieustanna i efektywna powinna być współpraca z Dyрекcją Generalną ds. Handlu i ds. Przedsiębiorstw.

4.11 W razie poważnych zakłóceń rynku produktów, o których mowa w załączniku I do Traktatu, EKES uznaje za pożądane umożliwienie powołania się na klauzulę ochronną również na wniosek złożony przez państwo członkowskie do Komisji, która następnie zasięgnie opinii właściwego komitetu zarządzającego.

4.12 Zgodnie z wnioskiem Komisji szczególne ustalenia na rzecz państw najmniej rozwiniętych (LDC) powinny zostać zawarte w planie ogólnych preferencji taryfowych, a inne ustalenia (również te dotyczące cukru) winny zostać przejęte zgodnie z rozporządzeniem nr 416/2001. Uzasadnione są obawy krajów LDC, że po przeprowadzonej w UE reformie przepisów dotyczących cukru, której będzie towarzyszyć

masowy spadek cen, więcej stracą one niż zyskają na przewidzianym od 1 lipca 2009 r. pełnym otwarciu rynku UE dla tych krajów. W tej kwestii Komitet odsyła do opinii w sprawie proponowanej reformy dotyczącej Wspólnej Organizacji Rynku cukru⁽¹¹⁾ z dnia 15 grudnia 2004 r., w której wzywa Komisję, aby wynegocjowała, zgodnie z wyraźnym życzeniem krajów LDC, preferencyjne kwoty importowe na cukier w okresie po 2009 r., uwzględniając w tym systemie okresowe kontrole biorące pod uwagę relację między reformą wspólnotowego rynku cukru, a potrzebami rozwojowymi krajów najslabiej rozwiniętych. Komitet przychylnie ustosunkowuje się do zakazu tzw. transakcji swap (handel trójstronny).

4.13 Zasadniczo EKES jest zdania, iż wobec produktów, o których mowa, zastosowanie art. 12 ust. 1 powinno być jasno określone w ramach odpowiednich wspólnych organizacji rynku.

5. Wnioski

5.1 EKES opowiada się za uproszczeniem istniejącego systemu i wprowadzeniem jego większej przejrzystości oraz uznaje, że należy skorzystać z okazji i dokonać harmonizacji, ujednoczenia i usprawnienia funkcjonowania wszystkich zasad i procedur GSP. Uważa, że proponowany system stanowiłby istotną poprawę w tym zakresie i pod tym względem popiera wnioski Komisji.

5.2 EKES akceptuje fakt zmniejszenia się liczby państw-beneficjentów, ale obawia się, że redukcja ta może nie przybrać wystarczających rozmiarów.

5.2.1 EKES jest zdania, że system ogólnych preferencji taryfowych powinien być zastrzeżony dla krajów najslabiej rozwiniętych i najbardziej potrzebujących, aby mogły one stać się głównymi beneficjentami nowego systemu GSP. Próg kwalifikacji na wyroby włókiennicze i odzieżowe należałoby zatem obniżyć do 10 %⁽¹²⁾.

5.3 EKES uważa, że nowe rozwiązanie SIA na rzecz wspierania rozwoju zrównoważonego będzie miało niewiele większe oddziaływanie na zachowanie krajów-beneficjentów niż te porozumienia, które ono zastępuje.

5.4 EKES obawia się, że nie zajęto się w sposób skuteczny kwestią oszustw występujących w istniejącym systemie i uważa, że można było dokonać więcej w tym zakresie.

5.5 EKES wyraża rozczarowanie, że nie opublikowano, a w niektórych przypadkach najwyraźniej nie przeprowadzono szczegółowej oceny konsekwencji tych wniosków.

Bruksela, 9 lutego 2005 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁰⁾ Tamże.

⁽¹¹⁾ CESE 1646/2004 – komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego pt. „Osiągnięcie trwałego modelu rolnego dla Europy poprzez zreformowaną wspólną politykę rolną (WPR) – reforma sektora cukrowniczego” – COM(2004) 499 końcowy.

⁽¹²⁾ Art. 13 wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady (COM(2004) 699 końcowy).

ZAŁĄCZNIK I

Konwencje ONZ i Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczące przestrzegania podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych

1. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
2. Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych
3. Międzynarodowa konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej
4. Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet
5. Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania
6. Konwencja o prawach dziecka
7. Konwencja w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa
8. Konwencja dotycząca najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia (nr 138)
9. Konwencja dotycząca zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci (nr 182)
10. Konwencja o zniesieniu pracy przymusowej (nr 105)
11. Konwencja dotycząca pracy przymusowej lub obowiązkowej (nr 29)
12. Konwencja dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości (nr 100)
13. Konwencja dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu (nr 111)
14. Konwencja dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych (Nr 87)
15. Konwencja dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych (nr 98)
16. Konwencja o zwalczaniu i karaniu zbrodni apartheidu.

ZAŁĄCZNIK II

Konwencje dotyczące środowiska naturalnego oraz zasad dobrego zarządzania

17. Protokół montreali w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową
18. Konwencja bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych,
19. Konwencja sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych
20. Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem
21. Konwencja o różnorodności biologicznej
22. Protokół kartageński o bezpieczeństwie biologicznym
23. Protokół z Kyoto do ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych o zmianach klimatycznych
24. Jednolita konwencja NZ o środkach odurzających (1961)
25. Konwencja o substancjach psychotropowych (1971)
26. Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu handlowi substancjami odurzającymi i psychotropowymi (1988)
27. Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciw korupcji (Meksyk).